

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Claudii Fleurii Abbatis Historia Ecclesiastica

Ab Anno Christi 1100. Usque Ad Annum 1143

Fleury, Claude

August. Vind. [u.a.], 1762

VD18 90117999

§. 63. S. Anselmi Scripta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-66385](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-66385)

Sæcul. XII.
A.C. 1109. nempe secundum Lucam, prælegitur, cumque sub lectione protinus expiraturus conspiceretur, e strato suo a suis levatus super cilicium & cinerem deponitur. Ita spiritum Deo reddidit, sub auroram Feriæ IV. vigesima prima Aprilis, anno millesimo centesimo nono, Pontificatus sui decimo sexto, vitæ septuagesimo sexto. Obiit Cantuariæ, in Ecclesia sua Cathedrali prope Lanfrancum Antecessorem suum sepultus. Ecclesia vero S. Anselmi memoriam ipso obitus die colit, quo defuncto Sedes Cantuariensis annis quinque vacavit. (*)

Mart. Rom.
21. April.

§. LXIII.

S. Anselmi Scripta.

Præter illa S. Anselmi Scripta, quorum meminimus, multa alia tam Dogmatica quam Moralia supersunt. Tres edit Dialogos ad S. Scripturam facilius intel-

p. 109. Pro-
log. 6. 6.

(*) S. Anselmi obitu, Sacer Ordo Monasticus S. P. Benedicti Decus maxime conspicuum, Theologia Scholastica Auctorem suum clarissimum, Episcopi vitæ Apostolicæ exemplar perfectissimum, Summi Pontifices Consiliarium sapientissimum, Ecclesia Catholica Defensorem contra Hæreticos fortissimum, Reges Angliæ Moderatorem prudentissimum, Cathedra Cantuariensis Antilitrem Sanctissimum, tota Magna Britannia Patrem optimum, amiserunt.

intelligendam. Primo Dialogo Titulus est, *de veritate*, & in eo declaratur, quid sit Veritas, in quo sit Veritas, & quid sit Justitia. Inter alia demonstrat, Sensus hominis semper ei veritatem exhibere, & errorem, quem sensibus tribuimus, esse in Judicio præcipiti. (*) In secundo Dialogo S. Anselmus agit de Libero Arbitrio, quod definit in hunc modum: *Est arbitrium potens servare rectitudinem Voluntatis, propter ipsam rectitudinem.* Ostendit potestatem peccandi Liberi Arbitrii essentiali non esse necessario annexam. Creaturam post peccatum non amisisse liberum arbitrium. Eandem libere peccare, quoties peccat, atque vim tentationis id solum efficere, ut homo difficulter resistat, nequiquam vero, ut resistere non possit; ita ut qui mentitur, ne occidatur, mendacium eligat, & non bene dicatur invitus mentiri. (**) Majus mira-

Sæcul. XII.

A.C. 1109.

p. 117.

c. 3.

c. 1.

c. 5.

(*) Verba S. Patris sunt: *Non mihi videtur hæc Veritas vel falsitas in sensibus esse, sed in opinione. Ipse namque sensus interior se fallit, non illi mentitur exterior. . . . cum enim puer timet sculptum draconem aperto ore, facile cognoscitur, quia hoc non facit visus, qui nihil aliud puero renunciat, quam sensibus &c.*

(**) Hic dicit S. Anselmus: *Torqueri potest invitus*

Sæcul. XII. miraculum a Deo patrari, cum volun-
 A.C. 1109. tatis rectitudinem illi reddit, qui eam
 per peccatum amisit, quam cum mor-
 tuum ad vitam revocat.

Tertius Tractatus est *de Casu Diabo-*
li. In eo S. Anselmus illam potissimum
 p. 62. Quæstionem discutit; In quo Diabolus
 peccaverit, in Veritate non perseve-
 rans? cum Deus ei perseverantiam non
 dederit, quam non nisi a Deo accipere
 potuit, & quam accepisset, si hanc illi
 Deus sicut Angelis Bonis dedisset? (*)
 In eodem Dialogo etiam, oblata occa-
 sione, de Confirmatione Bonorum An-
 gelorum in statu Gratiæ differit. Soli-
 p. 20. de inquit in naturam mali, ejusque
 originem, & explicat, qua ratione Deus
 dici

*invitus, quia nolens potest torqueri; occidi potest
 invitus, quia nolens potest occidi: velle au-
 tem non potest invitus, quia velle non potest no-
 lens velle.*

Ergo, quia ille, qui mentitur, semper vult
 mentiri, nunquam dici potest proprie invitus
 mentiri.

(*) Quæstionem S. Anselmus his verbis re-
 solvit: *Non dixi, Deum illi dedisse accipere
 perseverantiam, sed tantum velle & posse perse-
 verantiam accipere.*

Nempe velle in actu primo, ut Thomistæ lo-
 quuntur.

dici possit efficere malam hominis voluntatem, quatenus voluntas est, non autem quatenus mala est. Quamvis hi tres Dialogi seu Tractatus sint alter ab altero separati, Auctor tamen hortabatur, ut propter connexionem materiae, ab Librariis conjungerentur. Ceterum omnes illo tempore S. Anselmus scripsit, cum in Monasterio Beccensi Prioris munere fungeretur. Eodem tempore alium Dialogum quoque concinnavit, cui Titulus: *de Grammatico*, quod hanc vocem exempli loco ponat, estque Tractatus Dialecticus.

Ultimum Opus Dogmaticum, quod a S. Anselmo accepimus, est *Tractatus de Concordia Præscientiæ & Prædestinationis, nec non Gratiæ Dei cum Libero Arbitrio*, quem lente præter morem suum, nempe morbo impeditus, scripsit. In hunc ferme modum argumentatur: *Præscientia Dei Libero Arbitrio repugnare videtur, quia quod Deus prævidit necessario futurum est, liberum vero arbitrium excludit omne necessarium. At necessitas, quam ex Dei Præscientia inferimus, est tantum necessitas subsequens, & non antecedens, secus enim nec ipse Deus quidquam libere ageret. Porro Scientia Dei a rebus futuris non dependet, sed ipsæ res per Scientiam Dei tales sunt.* Prædesti-

Hist. Eccles. Tom. XVI. N natio

Sæcul. XII.

A.C. 1109.

Prolog. de
veritate.

p. 143.

Edm. 2. vit,
p. 24.

p. 123.

Qu. 1. c. 1.

c. 2.

c. 4.

c. 7.

Sæcul. XII. natio magis videtur necessitatem inducere,
 A.C. 1109. re, quia Dei Decretum includit; sed in

Qu. 2. c. 1. effectu non magis necessitatem imponit,
 c. 3. quam Præscientia, quia Deus, quamvis prædestinet, non movet hominis voluntatem cogendo, sed in sua illam potestate dimittendo. (*) Id vero maximam in ma-

Qu. 3. c. 1. teria de Gratia difficultatem parit, quod Scriptura disertis verbis utrumque affirmet; nos sine Gratia nihil posse, & nihilominus libere agere, quod agimus. Unde non nulli superbi ingenii homines omnem meritum soli libero arbitrio tribuerunt, & complures alii nostra ætate, inquit

c. 3. Auctor, an liberum arbitrium vere aliquid sit, dubitant. Sed non nisi per Gratiam habere possumus voluntatis rectitudinem; Gratia facit, ut Justitiam amemus,

(*) Hæc quam certa, tam difficilia captu sunt humano intellectui. Ceterum nullum in S. Anselmi Doctrina Scientiæ mediæ vestigiumprehenditur, quamvis Quæst. 3. cap. 1. istud afferat; Quia Divina Scriptura ita loquitur aliquando, ut nihil videatur liberum arbitrium prodesse ad Salutem, sed sola Gratia, aliquando vero ita, velut tota nostra Salus in libera nostra consistat voluntate; nam docet ibidem, Prædestinationem involvere Decretum Dei, & Scientiam Dei non modo prævidere, sed etiam res futuras efficere.

mus, & sine Gratia Meritum dari non potest. S. Scriptura ubi statuit Grati-
 am, non amovet Liberum Arbitrium, & ubi Liberum Arbitrium affirmat, non excludit Grati-
 am. Nunquam impossibile est homini in Bono proficere, aut a Bono deficere; sed magna difficultas nobis saepe impossibilitas esse videtur.

Sæcul. XII.
 A.C. 1109.

c. 5.

t. 10.

Hæc sunt præcipua S. Anselmi Opera Dogmatica. Præterea vero complures Homilias, Meditationes, & Orationes plurimas, tenerrimam pietatem spirantes, & tandem plus quam quadringentas epistolas a S. Viro accepimus. (*) Vitam ejus in duobus Libris conscripsit

N 2

Ead-

(*) Multi præterea Libri S. Anselmo olim perperam tribuebantur, de quibus pro more suo eruditissime disserit R. P. Natalis Sæc. XII. P. 230. ait: *Elucidarium, S. Anselmi non esse constat, eoque indignum prorsus esse. &c.*

Dialogum de Passione Domini, Eadmeri silentium, hæc Prologi verba Beatus Anselmus, & fabulæ puerilesque nugæ, quibus scatet, S. Anselmo abjudicant.

Liber de Conceptione Beatæ Virginis, suppositivus est Beati Anselmi fætus. Deest in pluribus & sincerioribus MSS. Regiæ Victorinæ, Thuana & aliarum in Gallia, in Anglia, in Belgio Bibliothecarum &c.

Sæcul. XII.
A.C. 1109.
Eadmerus, ipsius Discipulus, & comes
individuus, qui in hoc opere nobis singu-
lari industria S. Viri mores & ingenium
exhibuit, atque miracula narravit. Aliud
vero Scriptum nobis reliquit sub Titulo
Historia Novorum, in qua, servato tem-
porum ordine, quæ inter S. Anselmum
& Reges Angliæ a principio Regni Gui-
lielmi *Conquæstoris* usque ad S. Anselmi
obitum acta sunt, & quasdam alias cau-
sas Ecclesiasticas, usque ad annum mil-
lesimum centesimum vigesimum secun-
dum, accurate refert.

§. LXIV.

Thomas Archiepiscopus Eboracensis.

Edm. 4. No.
vor. n. 38.

Paucis post obitum S. Anselmi diebus,
in Angliam pervenit Cardinalis, a
Paschali Papa missus, afferens Pallium,
Archiepiscopo Eboracensi destinatum,
quod interim S. Anselmo traderet, ut de
eo, sicut Ecclesiæ expedire visum fuisset,
decerneret. Itaque in Festo sequen-
te Pentecostes, decima tertia die Junii,
anno millesimo centesimo nono, Rex
Comitia Generalia Londini celebrans,
causam Archiepiscopi Eboracensis discu-
ti jubet. Legitur epistola ultima S. An-
selmi ad eum data, statimque Episcopi
undecim præsentis obsecuturos se esse
defun-